

Het gewasbeschermingsplan

In het *Convenant Gewasbescherming* uit 2003 is afgesproken om per gewas een gewasbeschermingsplan te maken. De overheid heeft deze afspraak omgezet in wetgeving in het *Besluit Beginselen Geïntegreerde Gewasbescherming*. Dit besluit wordt per 1 januari 2005 van kracht.

In het besluit staat dat:

- telers zijn verplicht een gewasbeschermingsplan te maken waarin ze aangeven hoe ze ziekten, plagen en onkruiden op een geïntegreerde wijze gaan bestrijden.
- telers een logboek moeten bijhouden waarin ze noteren op welke punten de uitgevoerde gewasbescherming afwijkt van het gewasbeschermingsplan.

Zowel het gewasbeschermingsplan als het logboek zijn vormvrij. Dat wil zeggen dat de teler zelf kan bepalen hoe hij de verplichting tot het opstellen van een plan en het bijhouden van een logboek vormgeeft. Het ministerie en organisaties uit het bedrijfsleven overleggen nog over de vraag welke gewasbeschermingsmaatregelen in ministeriële regelingen worden voorgeschreven of vastgelegd. Veel elementen die in dit hoofdstuk aan de orde komen, zoals preventie, teelttechnische maatregelen, waarschuwings- en adviesssystemen, niet-chemische gewasbescherming, chemische gewasbescherming, toedieningstechnieken, volksgezondheid, milieuveiligheid en voedselveiligheid zullen in de loop van 2004/2005 verder worden uitgewerkt in ministeriële regelingen.

Het doel van het gewasbeschermingsplan is dat telers nadenken over een geïntegreerde aanpak van de gewasbescherming. Gewasbescherming is in het verleden te veel benaderd vanuit de gedachte dat voor elk probleem een chemische oplossing voorhanden was. Goed doordenken van de gewasbescherming moet uiteindelijk leiden tot vermindering van het middelengebruik. Dat is ook een van de doelstellingen van het Convenant.

Maar de Nederlandse boeren en tuinders zitten niet te wachten op een hoop administratieve rompslomp. Ze willen een plan dat waarde heeft voor de praktijk van alledag. Het voorgaande teeltjaar of de vorige teelt is de leidraad bij het opstellen van het plan. Elk jaar treden in een teelt een aantal vaste ziekten en plagen op. Daarnaast kunnen er ziekten en plagen voorkomen waarvan de teler weet dat het incidenten zijn. Er kunnen ook nieuwe ziekten en plagen opduiken waarmee telers in de toekomst rekening moeten houden. Vanuit de open teelten is de Rhizomanie in suikerbieten een voorbeeld. Ongeveer 30 jaar geleden werden de eerste Rhizomaniebesmettingen ontdekt. Nu is deze besmetting wijd verspreid en is het telen van een resistent ras zo'n beetje standaard geworden. Nieuw is sinds enkele jaren bruinrotbesmetting bij aardappelen.

In heel veel andere teelten zijn aaltjes de grote boosdoeners. Bijvoorbeeld de verschillende soorten wortelknobbel-aaltjes die in vollegrondsgroentegewassen veel schade kunnen aanrichten. Als een teler het voorgaande jaar of de voorgaande jaren als uitgangspunt neemt, ontstaat er een soort groeimodel. De teler probeert de gewasbescherming te optimaliseren met de nieuwste hulpmiddelen en de laatste kennis. Ziekten en plagen zijn echter ook aan allerlei veranderingen onderhevig: er ontstaan nieuwe stammen, resistenties van rassen en cultivars worden doorbroken, bepaalde ziekten worden minder gevoelig voor chemische middelen enzovoort. Daarnaast duiken met een zekere regelmaat onbekende plaagorganismen en nieuwe onkruiden op. Je zou kunnen zeggen: gewasbescherming is nooit af. Er vinden permanent veranderingen plaats en de teler hoopt dat de nieuwste kennis en de nieuwste hulpmiddelen hem in staat stellen ziekten, plagen en onkruiden beheersbaar te houden.